

реалізації щодо неухильного впровадження в систему підготовки та перепідготовки військовослужбовців НГУ поглибленого вивчення норм МГП та нормативно більш детально його регламентувати;

2) поширення дії цього наказу та його адаптивність до всіх підрозділів, що забезпечують діяльність сил оборони та безпеки повинні відбуватися не тільки на ЗСУ, ДССТУ та НГУ, але й на інші військові формування, які створені відповідно до законодавства, зокрема підрозділів Національної поліції, Державної прикордонної служби тощо, які приймають безпосередню участь в бойових діях для відсічі збройної агресії проти України;

3) Інструкція про порядок виконання норм міжнародного гуманітарного права у Збройних Силах України, затверджена Наказом МО №164 від 23.03.2017, а відповідні зміни відбувалися 10.10.2018р. та 16.05.2022р., тобто до початку повномасштабної війни, тому пропонуємо переглянути положення цієї Інструкції з врахуванням практики його реального застосування під час дії воєнного стану.

1. Вивчаючи міжнародне гуманітарне право: навчально-методичний посібник. руге видання / О. Войтенко, М. Єлігулашвілі, О. Козорог, Т. Короткий, В. Потапова, О. Стокоз, Н. Хендель; за заг. ред. радника президента товариства Червоного Хреста України з міжнародного гуманітарного права, к.ю.н. Т. Короткого. Київ, УГСПЛ; Одеса: Фенікс, 2021. 268с.

2. Закон України «Про Національну гвардію України». Відомості Верховної Ради (ВВР).2014.№ 17. ст.594.

3. Крячко О.І., Тітаренко О.О. Роль і місце частин та підрозділів оперативного призначення НГУ в структурі сил оборони в умовах правового режиму воєнного стану. *Науковий вісник КІ НГУ*. №1. 2024. С.12-21.

4. Ктіторов М.О. Розвиток спроможностей Національної гвардії України в умовах правового режиму воєнного стану / М.О. Ктіторов. *Науковий вісник КІ НГУ*.№1.2022.С24-31.

5. Мальцев В.В. Місце Національної гвардії України в системі сил безпеки в умовах правового режиму надзвичайного стану / В.В. Мальцев. URL: http://www.lsej.org.ua/7_2024/14.pdf

6. Положення про військові частини оперативного призначення Національної гвардії України, затверджене наказом Міністерства внутрішніх справ України від 16.06.2014 № 566. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0730-14#Text>.

7. Про затвердження Інструкції про порядок виконання норм міжнародного гуманітарного права у Збройних Силах України: Наказ Міністерства оборони України №164 від 23.03.2017. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0704-17#Text>.

8. Салієнко О.О. Співвідношення прав людини та міжнародного гуманітарного права / О.О. Салієнко. URL: <http://inlawalmanac.mgu.od.ua/v23/23.pdf>.

Ельміра МАМЕДОВА

інспектор служби освітньої безпеки
Управління патрульної поліції
в Дніпропетровській області
Департаменту патрульної поліції
(м. Дніпро, Україна),
доктор філософії в галузі права
<https://orcid.org/0000-0001-9199-4431>

Ігор ВОЙТУШЕНКО

аспірант кафедри
адміністративно-правових дисциплін
та публічного управління
Дніпровського державного
університету внутрішніх справ
(м. Дніпро, Україна)
<https://orcid.org/0009-0006-2431-7258>

ВПЛИВ МІЖНАРОДНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ НА МИРНЕ ВРЕГУЛЮВАННЯ КОНФЛІКТІВ: АНАЛІЗ СУЧАСНИХ ПІДХОДІВ З ОГЛЯДУ НА ВІЙСЬКОВІ ДІЇ В УКРАЇНІ

Війна в Україні, що розпочалася в 2014 році та перейшла у повномасштабний етап 24 лютого 2022 року, стала серйозним викликом для міжнародної спільноти. Воєнні дії торкнулися не тільки територіальної цілісності України, але й поставили під загрозу

стабільність у всій Європі. Протягом цієї війни міжнародні організації, такі як Організація Об'єднаних Націй (ООН), Організація з безпеки і співробітництва в Європі (ОБСЄ), Європейський Союз (ЄС) та інші, намагалися сприяти мирному врегулюванню конфлікту, надаючи гуманітарну допомогу, підтримуючи миротворчі ініціативи та закликаючи до припинення бойових дій. Однак роль і ефективність деяких з цих організацій можуть викликати сумніви, оскільки на практиці їхній вплив часто виявляється обмеженим або недостатньо швидким. Дослідження ролі міжнародних організацій у мирному врегулюванні конфліктів є важливим для розуміння їхніх сильних і слабких сторін, а також для визначення можливих шляхів вдосконалення міжнародної співпраці у сфері підтримки миру.

Організація Об'єднаних Націй є однією з основних міжнародних інституцій, що займаються миротворчими ініціативами. Завдання ООН включають підтримку міжнародного миру та безпеки, сприяння гуманітарній допомозі, захисту прав людини та стимулювання дипломатичних переговорів. Проте війна в Україні продемонструвала численні обмеження в діяльності ООН, зокрема через структуру та політичні інтереси держав-членів.

ООН залишається основним глобальним майданчиком для діалогу між сторонами конфлікту, але її роль значно обмежена через геополітичні інтереси великих держав та обмежену ефективність санкційних механізмів. Це стосується насамперед Ради Безпеки ООН, де росія, як постійний член, має право вето. Саме це право вето заблокувало ухвалення резолюцій, що засуджують агресію росії та вимагають припинення військових дій в Україні. Програми ООН у сфері гуманітарної допомоги, надання тимчасового житла для біженців, допомога в ліквідації наслідків війни – є важливою частиною діяльності, що підтримує українське населення в умовах війни. Проте війна в Україні виявила серйозні обмеження у її діяльності, що знизило ефективність її впливу на ситуацію. Рада Безпеки ООН не змогла прийняти необхідні санкції проти агресора, що підриває авторитет організації.

Після початку повномасштабного вторгнення росія, як постійний член Ради Безпеки, заблокувала будь-які спроби ухвалення резолюцій, що засуджують її дії, що зробило діяльність ООН в цьому напрямі практично неможливою. Це яскраво продемонструвало недосконалість структури організації, яка не має механізму, що дозволяє ефективно реагувати на агресію великих держав. ООН надає гуманітарну допомогу Україні, але багато експертів відмічають, що її діяльність часто є надто повільною та недостатньо ефективною [1]. Ці зауваження стосуються як затримок у доставці допомоги, так і бюрократичних перепон, які обмежують швидкість реакції на кризові ситуації.

Європейський Союз активно підтримує Україну на різних етапах війни, надаючи економічну, політичну та гуманітарну допомогу, а також здійснюючи санкційний тиск на росію. ЄС став важливим гравцем у наданні підтримки Україні, зокрема у забезпеченні безпеки, у співпраці з альянсом НАТО, а також у сприянні дипломатичним зусиллям для мирного вирішення конфлікту. Європейський Союз продовжує активно працювати над створенням стабільного мирного процесу в Україні, однак досягнення результатів значною мірою залежить від спільних зусиль у контексті європейської інтеграції та консенсусу серед держав-членів. Це виділяє важливість забезпечення політичної та економічної підтримки з боку ЄС для створення реальних умов для мирного врегулювання, але також вказує на складнощі у досягненні єдиного підходу серед різних держав-членів. Однак тимчасом як ЄС активно надає підтримку Україні у військовому та економічному аспекті, певні обмеження є в його дипломатичних зусиллях. Це особливо помітно в контексті російської агресії, де міжнародні санкції, навіть якщо вони є потужним інструментом тиску, не здатні вирішити конфлікт самостійно.

Організація з безпеки і співробітництва в Європі (ОБСЄ) відіграє важливу роль у моніторингу виконання угод про припинення вогню, а також у проведенні дипломатичних зусиль для сприяння мирним переговорам. ОБСЄ діє в Україні з 2014 року, зокрема в Донецькій області, надаючи технічну допомогу та сприяючи моніторингу порушень перемир'я. Проте в умовах агресії росії і нездатності деяких учасників конфлікту дотримуватися домовленостей діяльність ОБСЄ зіткнулася з численними перешкодами. ОБСЄ намагається створити платформу для переговорів і спостереження за виконанням умов перемир'я, але її можливості обмежуються через недостатню підтримку з боку держав-членів, а також через блокування росією ключових ініціатив [2]. Це наголошує на важливості забезпечення політичної підтримки з боку міжнародних партнерів для забезпечення ефективної діяльності ОБСЄ.

Висновки. Міжнародні організації, такі як ООН, ЄС та ОБСЄ, відіграють важливу роль у мирному врегулюванні конфліктів, зокрема в Україні. Однак їхня роль обмежена через

структурні недоліки, політичні інтереси великих держав, а також недостатню ефективність миротворчих та гуманітарних механізмів. Для досягнення реального миру необхідно посилити підтримку міжнародної спільноти, вдосконалити механізми взаємодії між міжнародними інститутами та гарантувати їхню незалежність від політичних впливів.

1. Підтримати місцеві ініціативи: Нові гуманітарні пріоритети в Україні. *Humanitarian Outcomes*. 30.05.2022. URL: https://humanitarianoutcomes.org/sites/default/files/publications/ukraine_review_june_ukr.pdf?utm_source=chatgpt.com (дата звернення: 07.02.2025).

2. ОБСЄ поновлює проєктну діяльність в Україні. *Ukrinform*. 01.07.2023. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-polytics/3582007-obse-ponovluje-proektnu-dialnist-v-ukraini.html> (дата звернення: 07.02.2025).



Олег МАРУХОВСЬКИЙ

науковий співробітник відділу проблем
світового політичного розвитку
Інституту політичних і етнонаціональних
досліджень імені І. Ф. Кураса
НАН України (м. Київ, Україна),
кандидат політичних наук, доцент
<https://orcid.org/0000-0002-0708-1603>

**ЗМІНИ ЗОВНІШНЬОПОЛІТИЧНОЇ СТРАТЕГІЇ
НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ ГРУЗІЇ В УМОВАХ «ВІДКАТУ»
ВІД ДЕМОКРАТІЇ ДО АВТОРИТАРИЗМУ**

Актуальність теми дослідження полягає в тому, що в умовах «відкату» від демократії до авторитаризму в Грузії відбулися значні зміни зовнішньополітичної стратегії національної безпеки. Ця тема є надзвичайно актуальною та досить важливою для всебічного розуміння сучасних геополітичних процесів та їх впливу на регіональну безпеку на Південному Кавказі. Варто відзначити та проаналізувати ключові зміни у забезпеченні національної безпеки в часи президентства різних політичних лідерів незалежної Грузії.

Відомо, що зовнішньополітична стратегія Грузії зазнала значних змін впродовж останніх двох-трьох десятиліть, що суттєво відобразилося на трансформації політичних сил країни. Так, наприкінці 1990-х – початку 2000-х років незалежна Грузія під керівництвом президента Едуарда Шеварднадзе намагалася проводити багатовекторну зовнішню політику, балансує між співпрацею з Росією, Заходом та сусідніми країнами стратегічно важливого регіону. Цей період характеризувався заявою щодо прагнення Грузії до демократичної інтеграції в європейські структури, але без різкого розриву російського впливу; було започатковано співпрацю з НАТО в рамках програми «Партнерство заради миру».

Від демократичного піднесення «Революції троянд» до авторитарного домінування правлячої партії «Грузинська мрія» зовнішньополітична стратегія Грузії пройшла складний шлях еволюції, відображаючи зміни в геополітичній ситуації та внутрішньополітичних процесах в країні. Важливо зазначити, що «Революція троянд» 2003 року стала поворотним моментом в історії Грузії, ознаменувавши початок нового демократичного етапу розвитку країни та посилення західного вектору в її зовнішній політиці.

Прихід до влади Міхеїла Саакашвілі та його команди означав рішучий поворот у бік західних цінностей та інтеграції в євроатлантичні структури. Будучи президентом (2004-2013 рр.), М. Саакашвілі зробив вступ до НАТО та Європейського Союзу ключовими пріоритетами зовнішньополітичної стратегії національної безпеки Грузії. При цьому були проведені значні реформи, спрямовані на досягнення стандартів НАТО в секторі безпеки, зокрема в армії та правоохоронних органах країни. Однак запропонований західний вектор демократичного розвитку Грузії викликав різке невдоволення та протистояння з Росією, яка вважала розширення НАТО на схід та бажання вступу Грузії в НАТО як загрозу своїм інтересам. До речі, в Декларації Бухарестського Саміту НАТО від 3 квітня 2008 року в пункті 23 записано, що «НАТО вітає євроатлантичні прагнення щодо членства в НАТО України та Грузії. Сьогодні ми дійшли згоди, що ці держави стануть членами НАТО. Обидві країни зробили цінні внески